

**UCHWAŁA NR LXVII/376/2023
RADY POWIATU RAWSKIEGO W RAWIE MAZOWIECKIEJ**

z dnia 24 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2030.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 572) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535) Rada Powiatu Rawskiego uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Rawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu
Rawskiego

Maria Charązka

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2030

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej
3. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie
4. Występowanie zjawiska przemocy w Powiecie Rawskim
5. Zasoby instytucjonalne Powiatu
6. Założenia Programu, cel główny, cele szczegółowe, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki
7. Realizatorzy i współrealizatorzy Programu
8. Harmonogram
9. Monitoring
10. Źródła finansowania Programu

1. Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc domowa jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość ofiar przemocy domowej stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy domowej są też dzieci – świadkowie.

Kwestia przemocy jest istotnym problemem społecznym, który dotychczas był przemilczany i mniej zauważalny. Państwo definiuje przemoc domową jako „wszelkie incydenty gróźb, przemocy lub nękania (psychologicznego, fizycznego, seksualnego, ekonomicznego lub emocjonalnego) między osobami, które żyją w związku lub są członkami tej samej rodziny, niezależnie od płci i orientacji seksualnej”. Przemoc w rodzinie jest jednym z najbardziej dotkliwych dla człowieka przestępstw, gdyż najczęściej dokonywana jest przez najbliższe osoby. Rodzina, w której dochodzi do przemocy przestaje być miejscem miłości, spokoju i bezpieczeństwa. Dom rodzinny nie jest już środowiskiem, który wypełnia prawidłowo swoje funkcje.

Pomimo, iż przemoc jest zjawiskiem nie do końca zdiagnozowanym, określana jest jako poważny problem nie tylko w kontekście pojedynczej rodziny ale i całego społeczeństwa. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze

długoterminowym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy domowej.

Niniejszy program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy domowej w Powiecie Rawskim.

Założenia Programu są spójne z założeniami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022- 2028.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

W 2023 roku uchwalono ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535), która wprowadza do porządku prawnego wiele rozwiązań, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. Przepisy ustawy nakładają na Powiat obowiązek opracowania i przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej zwanego dalej „Programem”, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, które powinny być wieloaspektowe i długofalowe. Dlatego też zakłada się opracowanie Programu w perspektywie wieloletniej na lata 2023–2030.

W myśl nowej ustawy przemoc domowa to jest jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.

W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiarom jest zazwyczaj osoba słabsza, a sprawca silniejszy. Według kodeksu prawnego przemoc jest przestępstwem. Mądra miłość rodzicielska jest gwarantem powodzenia w wychowaniu. Gdyby każdy z nas miał świadomość czym charakteryzuje się dobra rodzina, w sensie psychologicznym - nie byłoby tylu przypadków krzywdzenia własnych dzieci. Krzywdzenie dzieci to każde działanie ludzi i aktów prawnych, które powodują, że dziecko doznaje krzywdy. W nowelizacji ustawy został uregulowany status małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej. Według ustawy małoletni będzie traktowany jako osoba doznająca przemocy domowej.

2.1 Rodzaje przemocy

- 1) **Przemoc gorąca** czyli pęknięcie tamy emocjonalnej, która przestaje powstrzymywać uczucia pochodzące z frustracji: jest to tak zwany wulkan emocjonalny; przemoc jest widoczna, widowiskowa, ale też przechodzi szybko. To przemoc której nie da się zatrzymać, gdyż są to skumulowane uczucia, które wybuchają.
- 2) **Przemoc chłodna** to zrealizowanie scenariusza przemocy, który ma na celu pogwałcenie dóbr i praw drugiej osoby, jest to przemoc zaplanowana. Ten rodzaj przemocy zdarza się w pozornie dobrej rodzinie, nie ma tu furii i gniewu.

2.2 Formy przemocy

- 1) **Przemoc fizyczna** to intencjonalne zachowanie, którego skutkiem są uszkodzenia ciała. Do przejawów tej formy przemocy zaliczamy bicie, popychanie, torturowanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, drapanie, plucie, szarpanie za włosy, gryzienie, duszenie, okaleczenia i inne działania które wywierają ból i strach. Objawami tej przemocy są sińce, obrzęki na całym ciele w tym twarzy, ślady po oparzeniach, rany klute, otwarte rany w nietypowych miejscach.
- 2) **Przemoc psychiczna** zawiera przymus i groźby, zastraszanie, emocjonalne wykorzystywanie, groźby pozbawienia praw rodzicielskich, nastawianie dzieci przeciwko jednemu z rodziców. Przemoc psychiczna w związku partnerów to małżeński terror. Jednym ze skutków przemocy jest trauma, która polega na niszczeniu

wyobrażeń na temat własnej osoby i świata. Świat przestaje być bezpiecznym miejscem do życia, wydarzenia są nieprzewidywalne, niekontrolowane, nie ma się na nie wpływu.

Przeżycia traumatyczne wyciskają emocjonalne i fizyczne piętno, wywierają w ten sposób głęboki wpływ na życie ofiary. Objawy traumy mają charakter chroniczny i można podzielić na dwa typy:

- 1 typ- skutek pojedynczego urazu,
- 2 typ- następstwa długotrwałego urazu (objawy np. gwałtowne zmiany nastroju od skrajnej bierności do wybuchów gniewu).

3) **Przemoc seksualna** to wymuszanie pożycia seksualnego, aktywności seksualnej, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytyka zachowań seksualnych. Zmuszanie do oglądania filmów lub gazet pornograficznych, straszenie gwałtem, gwałt, straszenie karami fizycznymi i psychicznymi w razie odmowy współżycia czy filmowanie podczas działań seksualnych, rozbieranie z zastosowaniem przemocy fizycznej to typowe cechy przemocy seksualnej. Większość ofiar przemocy seksualnej to kobiety i dzieci. Pierwszym etapem interwencji jest zapewnienie bezpieczeństwa, ochrony i opieki oraz warunków do zaspokojenia podstawowych potrzeb ofiary. Kolejny etap to zabezpieczenie ofiary przed kolejnym atakiem. Po zaspokojeniu podstawowych potrzeb ofiary, kiedy odzyskała ona minimalne poczucie bezpieczeństwa, ważna jest pomoc psychologiczna, nastawiona na odzyskanie szacunku i pewności, co do słuszności podejmowanych przez siebie decyzji.

4) **Przemoc ekonomiczna** to zabieranie zarobionych pieniędzy, odmawianie możliwości pracy, brak zaspakajania potrzeb materialnych, kontrola wydawanych pieniędzy.

5) **Przemoc wobec kobiet** to najczęstsze zgłaszane przestępstwo. Więcej kobiet między 15 a 44 rokiem życia umiera w skutek przemocy niż na raka, malarię czy w wypadkach drogowych. W ciągu życia co trzecia kobieta zostaje pobita, zmuszona do uprawiania seksu lub pada ofiarą innych naruszeń praw człowieka. 70% zamordowanych kobiet ginie z rąk swoich partnerów. W Polsce przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym i dotyczy wszystkich warstw społeczeństwa, a nie tylko środowisk patologicznych. Przemoc wobec kobiety miewa też miejsce, podobnie jak przemoc wobec mężczyzn, w ramach tej samej płci. Zdarzają się przypadki znęcania fizycznego i psychicznego nad osobami niepełnosprawnymi lub niedołącznymi ze względu na wiek lub chorobę, także własnymi matkami, babciami, córkami.

Syndrom kobiety maltretowanej:

- unikanie tematu dotyczącego przemocy,
- brak zainteresowania światem, rozwojem,
- minimalizacja - nic jej się nie chce,
- odtwarzanie reakcji kryzysowych - nagłe wybuchy płaczu, śmiechu.

Przemoc wywołuje u ofiary reakcję we wszystkich sferach jej życia:

- reakcje emocjonalne: lęk, niepokój, depresja, gniew, wstyd, poczucie winy, obniżenia własnej wartości, godności,
- reakcje poznawcze: zaburzenia perceptualne - postrzegania świata, złudzenia,
- reakcje w sferze zachowań: popadanie w uzależnienia, czyny samobójcze, zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym,
- na płaszczyźnie biologicznej: zaburzenia somatyczne, nadmierne pobudzenie fizjologiczne,
- płaszczyzna interpersonalna: obawa przed wchodzeniem w interakcje z innymi osobami.

6) **Przemoc wobec dzieci** stosują zarówno mężczyźni jak i kobiety, najczęściej rodzice lub opiekunowie, ale także inni członkowie rodziny. Pewne formy przemocy są akceptowane przez społeczeństwo. Karanie dzieci, także kłapsem aprobują niektórzy politycy. Do przemocy fizycznej wobec dzieci dochodzi, wbrew częstym opiniom, nie tylko w rodzinach dysfunkcyjnych, ale także wśród osób z wyższym wykształceniem i wysokim statusem społecznym i materialnym. Niekiedy podłożem przemocy wobec dzieci może być pedofilia. Dzieci są również pośrednimi ofiarami przemocy domowej, będąc świadkiem stosowania przemocy między rodzicami. Formy przemocy wobec dzieci: zaniedbanie, przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, nadopiekuńczość. Stosowanie przemocy wobec dziecka odciska piętno na wszystkich jego sferach rozwojowych. Dzieci widzą przemoc ojca wobec matki, słyszą jej płacz, jęki, krzyki, wyzwiska, awantury. Dostrzegają skutki tej przemocy:

mieszkanie zdemolowane, ślady krwi, urazy, siniaki u matki, potargane ubrania, policjantów w domu. Czują atmosferę napięcia, same doświadczają tego napięcia. Czują lęk i obawy matki przed jej oprawcą. Bycie świadkiem przemocy jest silnym urazem, nigdy nie pozostaje bez śladów w psychice. Objawia się nasilonymi zaburzeniami emocjonalnymi: częsta złość, dużo lęku i smutku, niska samoocena.

Zaburzenia powstają także w pozostałych sferach:

- w zachowaniu (agresja, nadpobudliwość, wagarowanie, okrutne traktowanie zwierząt),
- w funkcjach społecznych (niezdolność do empatii, niewielkie umiejętności społeczne, poczucie odrzucenia przez rówieśników),
- w funkcjach poznawczych (złe oceny w szkole, opóźniony rozwój mowy, nieprawidłowy rozwój intelektualny),
- w zdrowiu fizycznym (zaburzenia łaknienia, jedzenia, snu, choroby psychosomatyczne, nocne moczenia, opóźniony rozwój fizyczny i motoryczny).

Poważne problemy u dzieci - świadków przemocy w domu - związane są z wchodzeniem w związki w życiu dorosłym: zły obraz rodziny, miłości, bliskości powoduje, że same często tworzą związki patologiczne, stając się albo agresorem dla swego partnera, albo ofiarą.

W zależności od wieku i od płci dziecka pojawiają się różne reakcje na przemoc w domu:

- niemowlęta (reagują problemami zdrowotnymi, nadmiernym płaczem, złym snem),
- przedszkolaki (mają duży poziom lęku, wszystkiego się boją, są rozdrażnione),
- starsze dzieci – dziewczynki (są wycofane, załężnione, boją się mężczyzn, kurczowo trzymają się spódnicy matki) i chłopcy (agresywni, zamknięci w sobie, mają napady złości).

Konsekwencje i objawy: zahamowanie rozwoju intelektualnego, emocjonalnego, fizycznego, lękliwość, podatność na choroby.

Brak reakcji na ból, oczekiwanie kary, agresywność, niechęć do rozebrania się, zaburzenia mowy, snu, nocne moczenie się, depresja, brak pewności siebie, oraz częste kłamstwa to też konsekwencje przemocy.

2.3 Cykle przemocy

Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- fazy narastającego napięcia;
- fazy ostrej przemocy;
- fazy miodowego miesiąca.

Ta ostatnia faza sprawia, iż osoby dotknięte przemocą wycofują zawiadomienie o przestępstwie, ponieważ sprawca krótkotrwale zmienia swoją postawę i zachowanie. Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z nieprawidłowo wyuczonych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

2.4 Konsekwencje przemocy

- a) zaburzenia zachowania i adaptacyjne;
- b) zaburzenia psychiczne w tym zaburzenia osobowości;
- c) zaburzenia psychosomatyczne;
- d) urazy;

- e) śmierć na skutek odniesionych urazów;
- f) zaburzenia organiczne mózgu;
- g) samobójstwa;
- h) problemy z nauką;
- i) uzależnienia.

Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

3. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

Problem przemocy domowej został przedstawiony w wielu dokumentach krajowych i międzynarodowych.

1) Podstawy prawne w Polsce:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.

4. Występowanie zjawiska przemocy w Powiecie Rawskim

Powiat Rawski znajduje się we wschodniej części województwa łódzkiego. Jego powierzchnia, wynosząca 646 km², sprawia, że jest jednym z mniejszych powiatów. Powiat Rawski zamieszkuje prawie 50 tys. mieszkańców, z czego 82,2% stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. W skład powiatu wchodzi miasto Rawa Mazowiecka, miasto i gmina Biała Rawska, a także gminy: Cielądz, Rawa Mazowiecka, Regnów i Sadkowie. Powiat Rawski usytuowany jest między dwiema największymi aglomeracjami kraju: warszawską i łódzką, przy trasie szybkiego ruchu Warszawa - Wrocław, co daje mu dogodne połączenie z ważnymi ośrodkami kraju.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Rawskim realizowane są przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komendę Powiatową Policji w Rawie Mazowieckiej, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, samorządy gminne, samorząd powiatowy oraz organizacje pozarządowe.

Głównym realizatorem działań skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy domowej na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę, bądź miasto. Jego zadaniem są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, opierające się przede wszystkim na diagnozowaniu i przeciwdziałaniu problemowi przemocy, inicjowaniu działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową. Zgodnie z obowiązującymi przepisami posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na dwa miesiące. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji. Mogą też wchodzić pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel znający sytuacje domowa małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, przedstawiciel GKRPA.

Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są zwoływane niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej. Są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Do dnia 21 czerwca 2023r. obowiązywały przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Poniższe dane przedstawiają informacje w okresie obowiązywania w/w przepisów ustawy.

Łączna liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w poszczególnych gminach Powiatu Rawskiego w latach 2019- 2021

Gminy	Lata		
	2019	2020	2021
MGOPS Biała Rawska	12	12	14
MOPS Rawa Mazowiecka	194	85	113
GOPS Cielądz	11	9	8
GOPS Sadkowie	9	10	12
GOPS Regnów	6	11	7
GOPS Rawa Mazowiecka	75	55	65

Źródło: Dane z OPS

Liczba członków zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Rawskiego w latach 2019- 2021

Gminy	Lata		
	2019	2020	2021
MGOPS Biała Rawska	6	6	6

MOPS Rawa Mazowiecka	9	9	9
GOPS Cielądz	5	5	5
GOPS Sadkowice	9	9	9
GOPS Regnów	6	6	6
GOPS Rawa Mazowiecka	7	7	7

Źródło: Dane z OPS

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) jest to społeczna komisja działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, utworzona przez zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań tejże ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w celu skutecznego rozwiązywania i przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Realizuje programy profilaktyczne, prowadzi działalność informacyjną i edukacyjną, przede wszystkim poprzez wspieranie potrzeb w zakresie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży, organizowanie i finansowanie szkoleń oraz zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Mieszkańcy gmin w ramach Punktu Konsultacyjnego mogą uzyskać profesjonalną pomoc psychologiczną w zakresie:

- uzależnień (alkohol, narkotyki, hazard)
- pomoc dla rodzin osób z problemem uzależnień
- pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie
- porady rodzinne (konflikty małżeńskie, itp.)
- porady wychowawcze
- kłopoty i kryzysy innego rodzaju.

Poniższa tabela obrazuje pracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Regnowie w latach 2019 -2021.

Zakres danych	2019	2020	2021
Liczba osób, z którymi komisja prowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	6	8	6
Liczba osób uzależnionych od alkoholu , wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	0	4	2

Źródło: Dane z GKRPA

Poniższa tabela obrazuje pracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadkowicach w latach 2019 -2021.

Zakres danych	2019	2020	2021
Liczba osób, z którymi komisja prowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	14	21	22
Liczba osób uzależnionych od alkoholu , wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	4	5	3

Źródło: Dane z GKRPA

Poniższa tabela obrazuje pracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cielądzu w latach 2019 -2021.

Zakres danych	2019	2020	2021
---------------	------	------	------

Liczba osób, z którymi komisja prowadziła rozmowy interwencyjno – motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	11	8	10
Liczba osób uzależnionych od alkoholu , wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	2	4	4

Źródło: Dane z GKRPA

Poniższa tabela obrazuje pracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rawie Mazowieckiej w latach 2019 -2021.

Zakres danych	2019	2020	2021
Liczba osób uzależnionych od alkoholu , wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego	13	11	8

Źródło: Dane z GKRPA

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny doznającej przemocy domowej odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, oświaty, GKRPA i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej.

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy i po podjęciu interwencji oraz wszczęciu postępowania „Niebieskie Karty” powyższe jednostki informują o swoich działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, grupa diagnostyczno - pomocowa zobowiązana jest do prowadzenia działań monitorujących stan bezpieczeństwa osób, które doznawały przemocy domowej w okresie 9 miesięcy od zakończenia procedury.

Liczba założonych Niebieskich Kart przez pracowników socjalnych.

		2019r.	2020r.	2021r.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	3	2	2
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	8	2	4
Ośrodek Pomocy Społecznej w Regnowie	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	1	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkovicach	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	0	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	0	0
Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	0	2

Źródło: Dane Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Rawskiego

Liczba założonych Niebieskich Kart przez Policję złożonych do Zespołu

		2019r.	2020r.	2021r.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	0	2	2
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	34	20	19
Ośrodek Pomocy Społecznej w Regnowie	Liczba założonych Niebieskich Kart	3	5	2
Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkovicach	Liczba założonych Niebieskich Kart	4	8	6
Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu	Liczba założonych Niebieskich Kart	11	4	6

Miejsko-gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej Rawskiej	Liczba założonych Niebieskich Kart	11	12	13
--	------------------------------------	----	----	----

Źródło: Dane Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Rawskiego

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy KPP w Rawie Mazowieckiej w latach 2019-2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	78	62	67
Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”	106	102	117

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez funkcjonariuszy KPP w Rawie Mazowieckiej w latach 2019-2020 wg. miejsca zamieszkania

Liczba formularzy „Niebieskie Karty” wg. miejsca zamieszkania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą	Rok 2019	Rok 2020
miasto	40	22
wieś	44	37
ogółem	84	59

Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Rawie Mazowieckiej wynika, że w latach 2019 - 2021 Komenda przeprowadziła 911 interwencji domowych dotyczących przemocy. Podczas tych interwencji ujawniono 242 osoby dotknięte przemocą domową.

	Lata		
	2019	2020	2021
Interwencje domowe	355	309	247

Źródło: Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej

Liczba ofiar przemocy domowej.

Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej		2019r.	2020r.	2021r.
		100	88	54
Liczba osób doznających przemocy, w tym:	Kobiety:	76	59	38
	Mężczyźni	7	9	10
	Dzieci:	17	20	6

Źródło: Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej

Ofiarami przemocy domowej są głównie kobiety i dzieci. Odsetek kobiet i dzieci w grupie ofiar przemocy na przełomie lat 2019-2021 nie znacznie zmalał.

Liczba osób stosujących przemoc.

		2019r.	2020r.	2021r.
Liczba osób stosujących przemoc	Kobiety:	18	2	8
	Mężczyźni:	76	57	39

Źródło: Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej prowadzi poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne. Jest ono świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Osoby korzystające z pomocy uzyskują także informacje gdzie i na jakich zasadach istnieje możliwość podjęcia terapii oraz uzyskują informację o instytucjach udzielających kompleksowej pomocy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej opracowało ulotki informacyjne, opracowano informator zawierający dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań wobec osób i rodzin z problemem przemocy w powiecie rawskim.

RAZEM PRZECIWIW PRZEMOCY

PCPR Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Kościuszki 5, 96-200 Rawa Mazowiecka
tel. 46 814 57 60
pcpr@powiatrawski.pl

Powiat Rawski

Rysunek 3 Plakat promujący przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie powiatu rawskiego

W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe, przy asyście funkcjonariusza Policji ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z procedurą. W 2019 roku zaistniała potrzeba umieszczenia 2 dzieci z terenu powiatu rawskiego w pieczy zastępczej, w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W 2020r. w powyższym trybie umieszczono 1 dziecko, natomiast w 2021r. – 4 dzieci.

5. Zasoby instytucjonalne Powiatu

- 1) Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 2) Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Komenda Powiatowa Policji,
- 4) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Urzędy Gmin,
- 6) Szkoły i Przedszkola,
- 7) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- 8) Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej,
- 9) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- 10) Organizacje pozarządowe.

6. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE, DZIAŁANIA, OCZEKIWANE REZULTATY, WSKAŹNIKI.

6.1 Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie rawskim.

6.2 Cele szczegółowe:

- 1) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- 2) Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej;
- 3) Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel szczegółowy:

- 1) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej w środowisku lokalnym.

Działania:

- 1) Opracowanie broszur, plakatów, ulotek, informatorów dotyczących możliwości skorzystania z pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
- 2) Promowanie działań mających na celu osiągnięcie dobrostanu psychicznego rodzin.

Termin realizacji: lata 2023-2030

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Podniesienie świadomości społeczeństwa lokalnego o możliwościach skorzystania z pomocy;
- 2) Podniesienie świadomości rodzin na temat prawidłowych metod wychowawczych;
- 3) Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży;
- 4) Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak największej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

- 1) Liczba wykonanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w Powiecie Rawskim.
- 2) Liczba przeprowadzonych rozmów, konsultacji i porad psychologicznych.

Cel szczegółowy:

- 2) Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Działania:

- 1) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób doznających przemocy domowej.
- 2) Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób doznających przemocy domowej.
- 3) Zapewnienie możliwości udziału w terapii dla osób doznających przemocy domowej.
- 4) Zapewnienie miejsca w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (hostelu) na terenie Powiatu Rawskiego.

Termin realizacji: lata 2023-2030.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla osób doznających przemocy domowej.
- 2) Swobodny dostęp do terapii dla osób doznających przemocy domowej.
- 3) Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej (hostelu) na terenie Powiatu Rawskiego.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
- 2) Liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla osób doznających przemocy domowej.
- 3) Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z OIK.

Cel szczegółowy :

- 3) Ograniczenie stosowania przemocy przez osoby stosujących przemoc domową.

Działania:

- 1) Działania korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
- 2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc domową.
- 3) Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla osób stosujących przemoc domową.

Termin realizacji: lata 2023-2030

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u osób stosujących przemoc domową oraz pracy nad sobą.
- 2) Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc domową.
- 3) Podniesienie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc domową na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.
- 4) Zwiększenie liczby osób stosujących przemoc domową korzystających z profesjonalnej terapii psychologicznej.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z poradnictwa psychologicznego.
- 2) Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z długofalowych terapii specjalistycznych.
- 3) Liczba wdrożonych programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

7. Realizatorzy i współrealizatorzy Programu.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2030 ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

8. Harmonogram

Cele do realizacji	Zadanie	Działania	Realizator	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym.	1.Opracowanie broszur, plakatów, ulotek, informatorów dotyczących możliwości skorzystania z pomocy ofiarom przemocy. 2.Promowanie działań mających na celu osiągnięcie dobrostanu psychicznego rodzin.	1.Rozpropagowanie opracowanych materiałów. 2.Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy domowej.	-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, Ośrodki Pomocy Społecznej	2023-2030	Budżet samorządu - powiatu
2.Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.	1.Umożliwienie swobodnego korzystania mieszkańcom Powiatu Rawskiego z poradnictwa specjalistycznego. 2.Udzielanie wsparcia osobom doznającym przemocy. 3.Zapewnienie miejsca w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (hostelu) na terenie Powiatu Rawskiego.	1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób doznających przemocy domowej. 2. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób doznających przemocy domowej. 3. Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób doznających przemocy domowej. 4. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej(hostel) na terenie Powiatu Rawskiego.	-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie -Ośrodki Pomocy Społecznej -Organizacje pozarządowe	2023 – 2030	Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych

<p>3. Ograniczenie stosowania przemocy przez osoby stosujące przemoc domową.</p>	<p>1. Edukacja osób stosujących przemoc domową.</p>	<p>1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc domową. 3. Zorganizowanie specjalistycznych, długofalowych terapii dla osób stosujących przemoc domową.</p>	<p>-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie -Ośrodki Pomocy Społecznej -Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Służba zdrowia -Organizacje pozarządowe -Policja, sąd, prokuratura</p>	<p>2023 - 2030</p>	<p>Budżet samorządu - powiatu - gmin - środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych</p>
--	---	---	---	--------------------	--

9. Monitoring i ewaluacja Programu.

Stały monitoring będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, który na bieżąco będzie oceniał realizację Programu oraz proponował zmiany i aktualizację założeń, celów i skuteczności działań. Co roku w ramach sprawozdania ze swojej działalności PCPR będzie przedstawiał ocenę realizacji niniejszego Programu. W przypadku konieczności zmiany postanowień Programu w związku ze zgłoszonymi potrzebami podejmowane będą działania aktualizujące Program stosownie do potrzeb, poprzez zmianę treści Programu.

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów Programu.

10. Źródła finansowania Programu.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2030 będą środki finansowe z budżetu powiatu Rawskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (T.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Rawskim na lata 2023-2025 przyczyni się do ograniczenia zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Rawskiego.